

Склярова Ірина Вікторівна,
*викладач кафедри романо-германської філології,
здобувачка третього (освітньо-професійного)
рівня спеціальності «035. Філологія»,
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»*

ЖІНКА У ЛІТЕРАТУРІ: СИМВОЛІКА ТА РОЛЬ В ТВОРЧОСТІ ЄВГЕНА ПЛУЖНИКА

Український поет та драматург Євген Павлович Плужник – це частина культурного надбання України. Вивчення його творчості дозволяє розкрити унікальні аспекти української літератури та мистецтва, що є важливою складовою ідентичності нації. Його поезія та драматургія можуть відобразити етапи розвитку сучасної української літератури, а також впливати на сучасних письменників та читачів. Він досліджував глибокі питання про людське існування, мораль, сенс життя, і це може бути цінним для розуміння глибинних аспектів людського існування.

Євген Плужник в своїх творах нерідко звертав увагу на образи жінок, надаючи їм особливий характер та значення. Можна виокремити деякі типові жіночі образи у його творчості:

1. Таємнича жінка: в деяких творах Плужника зустрічаються загадкові та містичні жіночі образи, які не завжди можна повністю зрозуміти. Вони можуть втілювати сили природи, невідомі реальності або самотність.

2. У деяких творах Євген Плужник звертається до образу жінки-музи, яка надихає та стимулює творчий процес героя. Ця жінка може виступати як джерело натхнення та творчості.

3. Жінка-жертва: деякі його жіночі образи можуть втілювати ідею жертвості та самопожертви. Вони можуть бути жертвами обставин, кохання або соціально-політичних подій.

4. Жінка в контексті соціальних змін: Плужник не обходить стороною соціальні аспекти та зміни у суспільстві. Жіночі образи у його творчості можуть віддзеркалювати соціальні ролі, вибори жінок та їх ставлення до суспільства.

5. Жіночий образ у фольклорі та традиціях: у своїх творах поет іноді використовує образи жінок, які мають корені в українському фольклорі та традиціях, що додає їхнім характеристикам глибину та символічність.

Для передачі жіночого образу у своїй творчості драматург використовував різноманітні елементи та алегорії. Надамо декілька прикладів цього використання.

- Природа та елементи природи. В творах Плужника часто зустрічається використання природи як символу жіночої краси, таємничості та емоційної глибини. Елементи природи, такі як квіти, дерева, вода, можуть відображати різні аспекти жіночості.

- Кольорова символіка. Він також використовує кольорову символіку для передачі різних аспектів образу жінки. Наприклад, білий може вказувати на чистоту, червоний – на любов чи пристрасть, а чорний – на загадку чи таємничість.

- Символіка світла та темряви. Взаємодія світла і темряви може відображати духовний вимір жіночості у творах Плужника. Світло може символізувати прозорість, істину, а темрява – таємничість чи неспокій.

- Фігури та образи. Зображення жіночих фігур, таких як ангели чи відьми, можуть використовуватися для передачі різних аспектів жіночого образу. Ці фігури можуть мати символічне значення, що надає глибину та інтригу образу.

- Алегорії соціокультурних реалій. Стосовно соціокультурного контексту, поет може використовувати алегорії або символічні сцени, що відображають конкретні соціокультурні реалії чи проблеми, пов'язані з роллю жінки в суспільстві.

Ці символічні елементи та алегорії сприяють створенню багатогранного та глибокого образу жінки у творчості Євгена Плужника, дозволяючи читачеві розглядати його твори на різних рівнях інтерпретації. Крім того, Євген Плужник вкладав різні емоційні та психологічні аспекти в образ жінки у своїх творах, що дозволяло читачам відчувати глибину та різноманітність жіночого персонажу. Деякі з цих аспектів включають:

- Романтичні емоції, адже Євген Плужник був представником романтичного напрямку, і в його творах емоції грали важливу роль. Образ жінки може бути сповнений романтичної ніжності, таємничості та пристрасті.

- Жіночі образи у творчості автора часто пов'язані зі спогадами та ностальгією. Вони можуть викликати в читачів відчуття тепла, суму та певного роду солодкого згадування минулого.

- Психологічна глибина: його жіночі персонажі можуть мати складні психологічні портрети, де відзначаються внутрішні конфлікти, суперечності та розвиток особистості. Він висвітлює їхні мрії, роздуми та пошуки власної ідентичності.

- Деякі образи можуть вражати своєю емоційною вразливістю. Це може викликати співчуття та розуміння соціальних та емоційних викликів, з якими стикаються жінки.

- Жіночі образи можуть бути втягнуті у різноманітні конфлікти та трагедії – кохання, втрата, сімейні та соціальні проблеми – що додає глибини їхнім характерам.

- Плужник іноді використовував міфологічні чи фольклорні елементи для збагачення образів жінок. Це може надавати їхнім характерам архетипічний характер та сприяти загальному враженню. Ці емоційні та психологічні аспекти роблять образи жінок у творчості Євгена Плужника багатими та виразними, дозволяючи читачеві відчувати глибокий зв'язок із літературними персонажами.

Взагалі, жіночі образи в літературі можуть впливати на читача на різні способи. Наприклад, через емоційний вплив, коли автор описує жіночі персонажі, їхні почуття та долі, що може викликати емоційну реакцію у читача – співчуття, зацікавленість, відразу або інші емоції, які сприймаються через образ жіночого персонажу; через відтворення соціокультурних реалій, коли відображаються стереотипи, соціальні норми чи протиріччя у стосунках між гендерами; через вплив на роздуми та світогляд, коли специфічні характеристики і обставини жіночих персонажів можуть спонукати читача до роздумів про різні аспекти людського життя, включаючи гендерні ролі, сімейні відносини та інші аспекти суспільства. Крім того, читачі можуть віддзеркалювати образи жінок з творів у своїх власних досвідах та відносити їх до власних життєвих ситуацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Плужник Є. Поезії / упор., вступ, ст. і прим. Л.В. Череватенка. Київ: Радянський письменник, 1988. 415 с.
2. Садкеєва В.В. Любовні сюжети в українському романі 1927-1928 рр. : Кваліфікаційна робота. Київ, 2022. 52 с.
3. Токмань Г. Жар думок: Лірика Євгена Плужника як художньо-філософський феномен. Київ: Академвидав, 2013. 221 с.